

herkenbaar, wat weggebroken en verbouwd? Hoe ziet het er nu van binnen uit, hoe ruikt het en hoe klinkt het? En wil ik dat eigenlijk wel weten? Zullen de beelden van vroeger, die me dierbaar zijn en die me na al die jaren nog zo gestoken scherp in het geheugen staan, de confrontatie met de werkelijkheid wel overleven?

Veel bijzonders is het niet, of het zou moeten zijn dat hier bekendheden als Kees van Kooten, Catherine Keyl en Jan Greven, de oud-hoofdredacteur van Trouw, zijn opgegroeid. Een gewone Haagse straat van ongeveer een kilometer lang, met als voornaamste bijzonderheid dat tweederde ervan maar aan één zijde bebouwd is, namelijk waar zij aan het Zuiderpark grenst. Alleen het stuk tussen Driebergenstraat en Leyweg – ongeveer eenderde van de totale lengte – heeft huizen aan beide zijden en geldt daarom als het mindere deel van de straat. Geen kouwe kak, maar ook geen armoe. Keurig net vooral, daar zorgen de bewoners – middenstanders en ambtenaren, onder wie verrassend veel 'pennenlikkers' bij de belastingdienst – wel voor.

Mijn ouders betrekken het pand Vreeswijkstraat 381 in 1938, vrij kort nadat deze nieuwbouw is opgeleverd. Ze hebben de woningen hier voor het uitkiezen; de eigenaar kijkt niet op een behangetje en een lik verf meer of minder om maar huurders te trekken en in een tijd van crisis en werkloosheid langdurige leegstand te voorkomen. Het zijn niet de geboren Hagenaars die erop afkomen maar mensen van buiten, jonge gezinnen veelal, afkomstig van het platteland die in de grote stad gemakkelijker een baan vinden dan in de provincie. En zo raakt onze buurt bevolkt met nogal wat Friezen, Twentenaren en Gelderlanders; hoofdzakelijk allochtonen dus – niets nieuws onder de zon – die aan hun tongval goed herkenbaar blijven en angstig pogen te voorkomen dat hun kinderen het verleidelijk smeuge plat Haags van loodgieter, stratenmaker of huisschilder overnemen. Dat laatste zal in veel gevallen een gevecht tegen de bierkaai blijken. Niet alleen het park, direct aan de overkant van de rustige straat, biedt een aangenaam uitzicht. De Vreeswijkstraat ligt in die jaren nog letterlijk aan de rand van de stad. Met Moerwijk en Morgenstond als later te realiseren nieuwbouwwijken

nog niet eens op de tekentafel, kijkt men vanaf het kleine balkon aan de voorkant uit van Ypenburg, via het Westland en Delft tot, bij extreem helder weer, Rotterdam. En wie op zomerse dagen bij zuidenwind de ramen openzet ruikt de olieaffinaderijen van Pernis; een lucht die ik zoveel jaren later nog steeds niet met stank of overlast associeer, maar met vakantie, vrijheid en met lange, lichte dagen.

De bezettingstijd smelt de mengelmoe van hele en halve provincialen om tot een vrij hechte gemeenschap. Lief en leed worden er, net als het schaarse voedsel, eerlijk samen gedeeld. De verbroedering blijkt van tijdelijke aard, als na de oorlog haast vanzelfsprekend de oude scheidslijnen van de verzuiling weer in ere worden hersteld. Rooms blijft uiteindelijk rooms, een heiden heiden, en wij zijn gereformeerd.

Dat onderscheid valt vooral op als wij op zondagmorgen gevijven de portiek uitkomen en linksaf slaan om de wandeling richting Valkenboskerk te aanvaarden.

De hervormden gaan rechtsaf op weg naar hun Paaskerk, de katholieken – door mijn ouders hardnekkig 'roomsen' genoemd – zijn desgevraagd altijd al naar de vroegmis geweest, wat wij als kinderen maar half geloven. En de heidenen? Die slapen gewoon door al dat verzuilde klokgebeier heen.

Zij die geloven haasten niet, dus gaan we altijd ruim op tijd van huis, voorzien van schone zakdoek, geld voor de collectezak en verse pepermunt. En zelden wandelen wij dat hele eind – de Vreeswijkstraat uit, de Soestdijksekade over, de Zuiderparklaan af – alleen. Meteen al op de stoep voegt de familie Greven, die één portiek verder woont, zich vijf man sterk bij ons, waarna bij het volgende blok de familie Doele zich bij het gezelschap aansluit. Tegen de tijd dat wij 'de Valkenbos' bereiken is deze Gideonsbende uitgegroeid tot een machtige stroom montere kerkgangers. Na de dienst en de lange weg terug is het dan vaak ook nog samen koffiedrinken, napratend over de preek, tot de geuren van draadjesvlees en stoofperen aankondigen dat het tijd is voor het warme zondagmiddagmaal.

In dit samen opgaan, dat zeer bevorderlijk voor de gemeenteopbouw zal zijn